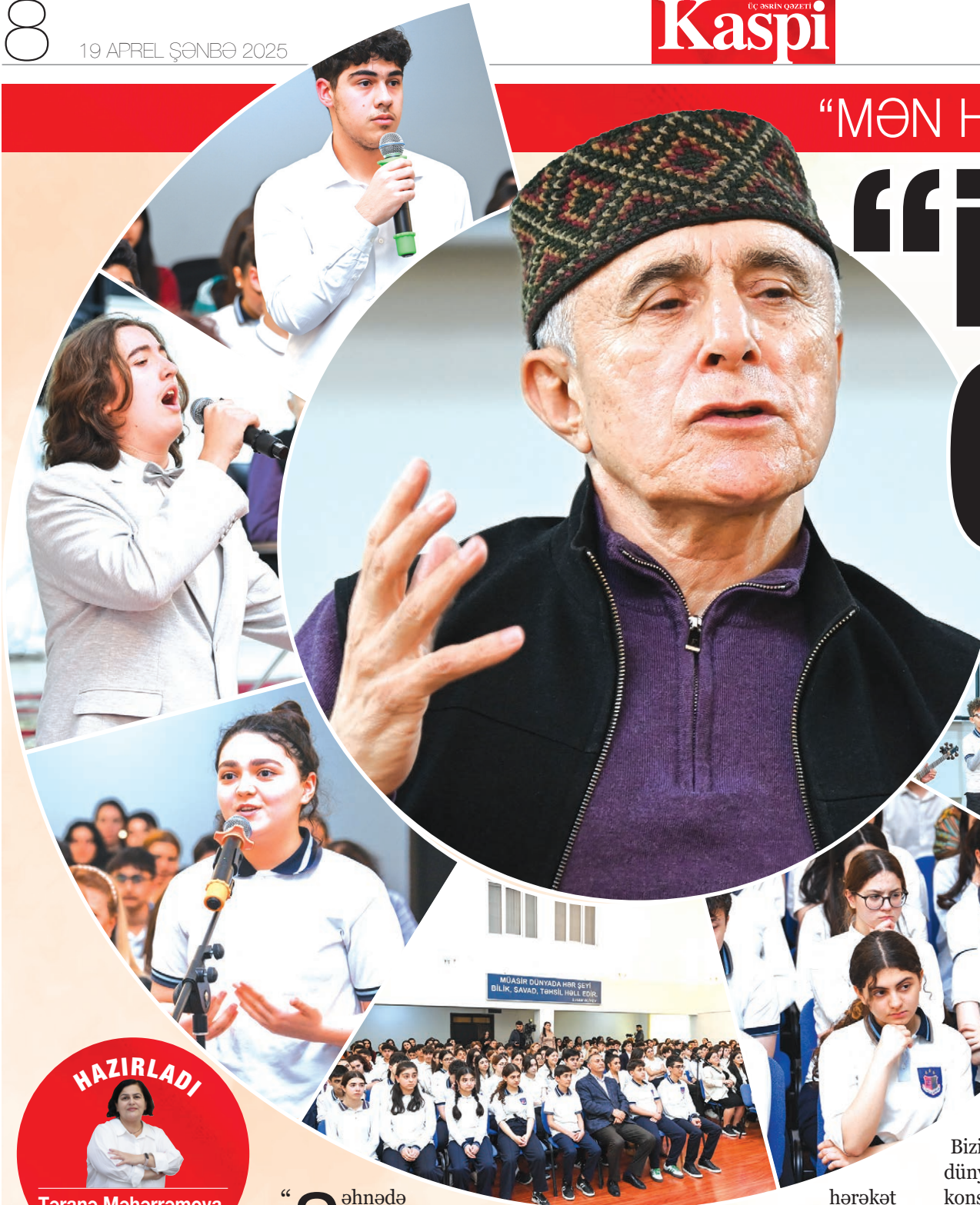

“MƏN HEÇ VAXT HEÇ KİMDƏN MƏSLƏHƏT ALMAMIŞAM, HEÇ KİM DƏ MƏNƏ MƏSLƏHƏT VERMƏYİB”

“İNSANI ŞƏRƏFLƏNDİRƏN ONUN ZƏHMƏTİDİR”

ki, hər şey, iş-güc normaldır, amma darıxsan. Musiqiyə, gözəl bir səə qulaq asırsan və görürsən ki, rahatlaşdın. Şairlər deyən kimi - musiqi doğrudan da ruhun qidasıdır. Bizim ifaçılar və musiqiçilər dünyanın hər bir yerində konsertlərdə oxuyurlar. Həmin auditoriyalarda onların nə dilini, nə sözlərini bilirlər, amma musiqinin ahəngi dinləyənləri başqa aləmə aparır. Özüm bunun çox şahidi olmuşam. Dünyanın 70-80 faiz ölkəsində konsertlər vermişik. Konsertdən sonra ağlaya-ağlaya bizə yaxınlaşanları görmüşük. Muğam ifaçısı bir xatirəsini də danışdı: “Xaricdə konsertlərin birində ifamızdan sonra bir qadın yaxınlaşıb nəşə dedi. Gördü ki, mən dili bilmirəm, salafetin üstündə ulduz şəkilləri çəkdi. Yəni sizin musiqinizin bizi göylərə apardı. Musiqinin dili yoxdur, bərbəşə ruha qida verir. Dərs oxumaqla bərabər, xalq musiqisinə, muğamlara qulaq asın ki, mənəviyyatınız qidalansın. İndiki yüngül musiqilərlə oynaya bilərsiniz, amma dinləmək üçün özünüzi xalq mahnılarına, ağır musiqilərə kökləyin, çünki bu musiqilərdə mənəviyyat var. Bu musiqi demək düşündürür. Muğam insanları ağıllaşdırır”.

“
Hansı sahədə olursan ol, mütləq zəhmət çəkib onun peşəkarcından olmalısan. Ürəklə çalışanda, zəhmət çəkəndə Allah o əziyyətin mükafatını verir...”

”

HƏR ŞEYİN ÖNÜNDƏKİ ZƏHMƏT

“Çox adam muğam oxuyur, amma hər xanəndə muğamın Alimi ola bilmir...” fikirləri isə xanəndəyə keçmiş günlərini xatırladı: “Mən fəhlə işlədim. Kənddə kəndlilər nə iş görürsə, onların hamısını gördüm. Sonra taksidə çalışdım, montyor, qarovulçu işlədim. Evləndim, bir uşağımız da dünyaya

gəldi. Əlimdən isə heç bir iş gəlmirdi. Bir az sürücülük bacarırdım. Mənə bir köhnə “Moskviç” maşını verdilər. Hər gün o maşının altına yığılıb o hissəsini-bu hissəsini düzəltdirdim. Sahibi də deyirdi ki, pul qazan mənə də ver. Deyirdim, “ay qardaş, bu heç özü yerimir, mən bununla pulu necə qazanım?” Bir gün qardaşıma verdim ki, aparıb maşını təhvil versin. Ondan sonra bekar qaldım. Amma toyda-mağarda oxuyurdum. Kim eşidirdisə “get bu sənətin dalıca” deyirdi. Atamın da yaxşı səsi vardı, zurnanın müşayiəti ilə oxuyurdu. Qayınanam bir az dünyagörüşlü xanım idi. İşsiz olduğumu görüb Səyavuş Aslandan xahiş edib ki, bunu mütləq Asəf Zeynalı adına Musiqi Məktəbinə düzəlt. O da Vəlif Adigözəlovdan xahiş edir. Məni o məktəbə qəbul etdilər. Sinfə gəldim, gördüm burada elə güclü səslər var. “Mən bura gəldim ki, bir tikə çörək pulu qazanım, bunların yanında pul qazana bilərəm?” - deyə naümid gəlib-getdim. Sonra “daha getmək istəmirəm” deyə evdə bildirəndə “döz, camaata nə deyərək?” söylədilər. Sonra məni məktəbdə müsabiqəyə yazdılar. O vaxtdan öz üzərimdə işləməyə başladım, qəzəlləri təkrar-təkrar öyrəndim. Müsəbiqədən çıxan hər kəs dedi ki, birinci yer səindir. Sonra doğrudan da ciddi məşğul olmağa başladım. Səs çox güclü ola bilər və hamıda da səs ola bilər. Amma səsin şirinliyi bir balaca Allah tərəfindən verilməlidir. Səsin şirinliyi olandan sonra onun üzərinə hansı musiqini əlavə eləsən insanların qəlbinə yol tapır. Bizim çox şirin səsi xanəndələrimiz var. Onların səsinə eşitdikcə kim olduğlarını dərhal bilir. Mən çox çalışqan oldum. Gördüm ki, səslərinə heyran olduğum tələbələr əllərində dəftərdən oxuyur. Mən həmin dəftəri onlardan qabaq öyrənib oxudum. Çox əziyyət çəkdim. Keçmiş xanəndələrə, köhnə

plastinkalara qulaq asmağa başladım. Başa düşdüm ki, hər şeyin önündə zəhmət durur. Sənət ağır olduğu üçün sənətdir. İnsanı şərləndirən onun zəhmətidir. Hansı sahədə olursan ol, mütləq zəhmət çəkib onun peşəkarcından olmalısan. Ürəklə çalışanda, zəhmət çəkəndə Allah o əziyyətin mükafatını verir...”

40 İLİN İMTAHANI

Xanəndə muğam sənətinin çətinliyindən də danışdı: “Bu sənət çox əziyyətli və çətindir. Düzdür, şərafəti var, amma bu şərafətin arxasında nə qədər zülm, həyəcan, qorxu var. Bunu bir Allah, bir də onu çəkən bilir. Bir imtahan verib bir yerə qəbul olursan, amma bizim sənətin hər anı imtahandır. Hər səhnəyə çıxanda imtahan verirsən. Mən 40 ildir oxuyuram, deyirəm “yənə imtahan?” Çünki tamaşaçı gəlib həmişə sənin ifandan zövq aldığı anı yaşamaq istəyir. Hər çıxışım mənim üçün imtahandır. Xanəndəlik odur ki, mütləq xalqın imtahanından keçməlisən. Tarix özü hər bir sənətkarı seçir və yadda saxlayır”.

“YARATDIĞIN SƏNƏT İLK NÖVBƏDƏ ÖZÜNƏ ZÖVQ VERMƏLİDİR”

A.Qasimov ifaçıya ilham verən məqamlardan da danışdı: “Uşqlıqda, cavanlıqda oxuyursan, təcridən sənətkar olursan. Müəllim öyrədir, oxuyursan, tədbirlərdə, toylarda, konsertlərdə çıxış edirsən. Bir az dərinə gedəndə, o sənətlə ki səndə həmahəng bir əhval-ruhiyyə yaranır - onda tamaşaçı da yadımdan çıxır, sənət də bir yanda olur. İki qanadlı bir quş kimi - həm sənətin, həm istedadın uçur və mütləq ilham alırsan. İnsan özündən zövq almırsa, sənət uzağa getməz. Yaratdığın sənət ilk növbədə özüinə zövq verməlidir. Mən artıq “tamaşaqlar qulaq

asdlar-asmadılar, razıdırlar-razı deyillər” məqamını keçmişəm. Artıq özüm üçün oxuyuram. Əgər orada bir hal yaşamısam, xoşbəxt olub gedirəm. O anı tutmamışamsa, demək yaşamamışam. Onda özümü pis hiss edirəm. Əsas odur ki, ilham almağa Allahımız var. “Məni bu məqamdan şərfəli çıxar”, - deyər Allaha yalvara-yalvara sənətinə davam edirsən...”

Xanəndə xalça üzərində oxuması ilə bağlı “Alimin ruh halı, yoxsa imici” kimi tamaşaçıları maraqlandıran suala da aydınlıq gətirdi: “Mən heç vaxt heç kəmdən məsləhət almamışam, heç kim də mənə məsləhət verməyib. Bir taxta parçası kimi axan çayın üzərinə düşmüşəm. O çay məni o dağ-daşa, dərələrə vura-vura gətirib hazırda bura çıxarıb. Yerdə oturub oxumağımız Fransanın bir şəhərində baş tutan konsertdən başladı. Gəlib gördük ki, səhnədə yerdə xalça sərilər. “Şərqdən gələn mütləq xalçanı yerdə tutur” deyər düşünləblər. Əvvəlcə xoşumuza gəlmədi, həmişəki kimi stulda oturmaq istədiyimizi bildirdik. Onlar stul arxasında gedəndə “gəlin, oturub yoxlayaq”, - deyər musiqiçilərimə dedim. Gördüm ki, xalça üzərində oturmaq çox rahatdır. Tar-kaman ifaçıları da razı qaldılar. O gündən yerdə oturduq. Xalcanın üzərində bizi göyə qaldıranda ağladım ki, şükür sənə, ya rəbbim, biz yerdə - xalcanın üzərində otururduq, sən bizi göyə qaldırdın!”

Fotolar: Tapdıq Abdullayev/Global Media Group

Şuşadakı göz yaşı

Xanəndə Şuşada, Cıdır düzündə oxumasını qürurla xatırladı: “Şuşada oxuyanda istər-istəməz gözümüzdən yaş da gəldi. İllərdir deyirdik ki, Qarabağ, Şuşa alınsın, orada konsertlər verək. Şükür Allaha ki, o torpaqlarda konsertlər, tədbirlər, festivallar keçirilir. Təklif var ki, yaxınlarda keçiriləcək festivalda yenə oxuyaq. Həmişə vətənimiz bütöv, xalqımız da xoşbəxt olsun!”

KİM ZƏHMƏT ÇƏKƏCƏKSƏ...

Xanəndə hazırkı gənclərin zövqü məsələsinə də toxundu: “Yoldan keçəndə, küçə-bacada gənclərin mənə ehtiramını görəndə başa düşürəm ki, cavanlar musiqiyə, sənət adamlarına hörmət edirlər. Bir çox konsertlərdə də cavanları görmüşəm. Düzdür, muğam, qəzəllər çox ağır janrdır, ancaq əgər qəlbinə yatarsa, demək, başa düşürsən. Əsas qəlbə yatmaqdır. Hansı musiqi sənin

qəlbini şad edir, könlünü açarsa, demək ciddi musiqidir. Ona görə dinləmək üçün istər dünya, istər Azərbaycanı ciddi musiqisinə özünüzi kökləmək lazımdır”. Xanəndə gənclərə tövsiyəsini də əsirgəmədi: “Hansı sahədə olsanız, əziyyətiniz bir gün əlinizdən tutacaq. Həyatda əziyyətlər çəkmək üçün pis əməllərdən uzaq olmalısınız. Müəllimlərinizi, valideynlərinizi dinləmək mütləq lazımdır. Kim elm yolunu tutursa, yolu açıq olsun. Həmçinin çox əhəmiyyətli sənətlər də var. Kim zəhmət çəkəcəksə, ürəkdən zövq alıb işə başlayacaqsız, orada həmişə şərfəli də olacaq, ruzisi də olacaq”. Xanəndə “indiki dövrdə mobil telefonlar, sosial şəbəkələr insanları bir az özündən ayırır”, - deyər narahatlığını da bildirdi: “Mənim də telefonda bildiyim qəzəllər var. Elə bilərəm ki, o qəzəlləri əzbərdən bilərəm, amma görürəm ki, bilmirəm. Bu, bir az adamı oxumaqdan yayındırır. Ümid olursan ki, internetdə yazacaqsan, çıxacaq. Bu, bir tərəfdən yaxşıdır, amma oxumaq, öyrənmək öz beyninizlə olmalıdır. Texnologiyalardan çox asılı olmamalı, arzuladığınız sənətin dərinliyinə getməlisiniz”.

Xalq artisti Alim Qasimov:
“Hər çıxışım mənim üçün imtahandır. Xanəndəlik odur ki, mütləq xalqın imtahanından keçməlisən. Tarix özü hər bir sənətkarı seçir və yadda saxlayır”

“Səhnədə mənim yanımda həmişə musiqiçilər olub. İndi burada tək-tənha dayanmışam, bu, mənim üçün həddindən artıq çətinidir. Hər işin öz çətinliyi var, eləcə də bu işin. Düzü, gələndə bir az tərəddüd edirdim. Mənimki odur ki, bir-iki mahnı oxuyub gedim. Amma qismət oldu ki, bu gözəl uşaqların nurlu sifətini görürəm...” Görkəmli xanəndə, Xalq artisti Alim Qasimovun “Məktəbdə” görüşü yağışlı, tufanlı havaya təsadüf etdi. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi ilə “Kaspi” qəzetinin birgə layihəsinin qonağının zəhmət və istedadından doğan həyat hekayəsi İlyas Əfəndiyev adına Elitar Gimnaziyanın kollektivi üçün layiqli nümunə oldu.

“MƏKTƏB İLLƏRİNDƏ TƏDBİRLƏRDƏ ÇIXIŞ EDİRDİM”

“Məktəb illərim yadıma düşdü. Məktəbə gələndə bizə əvvəl idman elətdirir, sonra sinfə buraxırdılar” - deyər Alim Qasimov xatırladı: “Biz sizin kimi təmirli, müasir məktəbdə oxumamışıq. Şamaxı rayonunun Nəburi kəndindəki məktəbdə oxumuşam. Məktəbimiz kənd tipli olub. Amma şagird şagirdir, müəllimləri görəndə biz də ayağa qalxırdıq. Aramızda yaxşı oxuyanlar da vardı. Mən bir az şuluc uşaq olmuşam, oxuyub-yazmadım da yaxşı deyildi. Uşqlıq dövrü idi, düz

müəllimlərdən bir-iki yaxşı şillə də yemişəm. Nəgəmə dərindən “5” alırdım. Ədəbiyyat dərsi olanda sevinirdim ki, şeiri əzbərləyib “5” alım. O biri dərslərdən “3” verirdilər. İndi etiraf edirəm, yaxşı şagird olmamışam. Uşqlıqda yüngülvarı səsim vardı. Elə o vaxtdan başlayaraq indiyə qədər oxuyuram. Məktəb illərində tədbirlərdə çıxış edirdim. Müəllimlər də mənə qiymət yazırdılar. Amma şərt instituta daxil olmaq və “5” almaq deyil. Şərt odur ki, Allah verən qabiliyyətin üstünə bir az da elm əlavə edəsən. Cəbri, hesabı bilmək lazımdır, çünki həyat bunları sizdən istəyəcək. Mənim kimi “savadsız” olmaqdasız, oxumağınız məsləhətdir. Vacib deyil professor olasan, amma hansı işin qulpundan yapışacaqsansa, bu gün qazandığınız elm sizə mütləq orada lazım olacaq. Həç olmasa, buna görə oxumalınsız...”

“BU, İLAHI BİR MUSIQİDİR”

Xanəndə dünyada tanıtdığı muğamımızın fəlsəfəsindən danışaraq “bu musiqiyə qulaq asanda insanı təmizliyə aparır, dinləyicinin əhval-ruhiyyəsi düzəlir” dedi: “Ölkəsindən, dilindən və məzhəbindən asılı olmayaraq bu musiqi qəlbə toxuna bilər. Bu, ilahi bir musiqidir. Hər dənbir adam darıxır. Baxırsan